

UN VIATGE ÚNIC EN EL TEMPS

EL NOU MUSEU DEL FERROCARRIL DE CATALUNYA

Gestionat per la Fundació dels Ferrocarrils Espanyols, en els últims anys, el Museu del Ferrocarril de Catalunya ha rebut fons del 2% Cultural que han permès una profunda transformació.

Des del passat 27 d'octubre de 2023 es van obrir al públic les portes de les històriques naus rehabilitades del Museu del Ferrocarril de Catalunya per a convidar a emprendre un "Viatge en el Tren del Temps", l'antic dipòsit de locomotores de vapor de Vilanova i la Geltrú ha viscut un canvi sense precedents en els més de trenta-tres anys de vida.

Una proposta que incrementa l'atractiu de l'equipament patrimonial, que convida als visitants a convertir-se en viatgers del temps i a gaudir d'una experiència única en les seves instal·lacions.

L'ampliació de 1500 m² en els seus espais expositius planteja un extraordinari viatge amb tren que va des del passat fins al futur, en el qual els principals protagonistes són les persones: els passatgers que des de 1848 han pogut desplaçar-se des del seu lloc d'origen a la destinació desitjada i, també, els professionals que l'han fet possible.

En aquests 175 anys d'existència, un funcionament tan complex com és el sistema ferroviari ha requerit de la participació compromesa i responsable de molts tècnics en diferents matèries per a aconseguir arribar fins avui i continuar sent model d'innovació i progrés.

El Museu està situat a la ciutat costanera de Vilanova i la Geltrú, equidistant 45 quilòmetres entre Barcelona i Tarragona. Una població en la qual el ferrocarril ha estat molt present i que en l'actualitat s'erigeix com la capital educativa del ferrocarril a Catalunya, en concentrar-se en ella els principals estudis universitaris i de formació professional en matèria ferroviària, a més de l'ampli programa didàctic del Museu. Per a arribar a la població i a les instal·lacions museístiques són moltes les persones que es decanten pel tren. De fet, és la millor manera de començar la visita. Un desplaçament que permet captar la gran freqüència de serveis de Rodalies i regionals d'una línia que voreja els penya-segats del mediterrani. La mobilitat ferroviària obre la possibilitat de conèixer, de sentir-nos part de la comunitat en la qual vivim. Al tren podem descobrir una sèrie de valors que en el Museu es faran encara més implícits.

El renovat equipament ha generat en aquests mesos un creixement de visitants de més del 30%, la qual cosa suposa la consolidació i projecció d'un vehicle divulgatiu que aspira a ser més que un museu. La museografia recentment estrenada proposa un recorregut amb diferents trajectes, el pòrtic dels quals és l'emblemàtica estació de França de Barcelona. En el viatge en el temps es revela el paper transcendent que ha tingut el ferrocarril des de la

seva aparició. L'itinerari per algunes de les estacions del sud de Catalunya ens endinsa en l'univers dels "camins de ferro" a través de recursos interactius, pantalles tàctils, realitat augmentada i d'elements de gran valor patrimonial com la composició del primer Talgo II, la locomotora de vapor "Caldas" —la primera construïda a Espanya en 1885—, documents del segle XIX, maquetes de diferents escales, mapes, imatges o sons. Elements que permeten crear una innovadora vivència sobre les conseqüències que el ferrocarril ha generat en la humanitat i com segueix avui molt present. Des de la profunda petjada que ha deixat en l'ADN de la població de Vilanova, passant per les característiques del naixement i l'expansió a Catalunya, fins a les aportacions tècniques, socials i culturals en aspectes tan diversos com la unificació del temps o els paisatges, o en diferents àmbits de les arts plàstiques; tot això i més queda de manifest a través de les finestretes d'aquest "Viatge al Tren del Temps".

Una nova proposta que ha estat possible gràcies als recursos aportats des del Programa 2% Cultural del Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible, i que ha comptat amb la col·laboració de diferents persones i institucions territorials, a més de la ferma voluntat d'avançar i prosperar de la Fundació dels Ferrocarrils Espanyols. Un projecte de transformació de les instal·lacions en el qual es treballa des de fa més de quinze anys i que ha culminat amb l'obertura dels 1500 m² de les naus originals del primer taller de manteniment ferroviari de Vilanova, construïdes alhora que l'edifici de la seva gran estació en 1881. Amb una inversió total de tres milions d'euros, en la fase final s'ha intervingut en la creació i implantació d'un projecte museogràfic de més de cinc anys.

De cara al futur, es continuaran introduint millores en aquest espai productiu amb trets de l'arquitectura industrial modernista de finals del segle XIX, transformacions que permetin la preservació de la col·lecció de vehicles històrics del Museu que es troben en l'exterior, així com de la pavimentació del conjunt per a incrementar la seva accessibilitat.

Una nova proposta que ha estat possible gràcies als recursos aportats des del Programa 2% Cultural del Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible, i que ha comptat amb la col·laboració de diferents persones i institucions territorials, a més de la ferma voluntat d'avançar i prosperar de la Fundació dels Ferrocarrils Espanyols. Un projecte de transformació de les instal·lacions en el qual es treballa des de fa més de quinze anys i que ha culminat amb l'obertura dels 1500 m² de les naus originals del primer taller de manteniment ferroviari de Vilanova, construïdes alhora que l'edifici de la seva gran estació en 1881. Amb una inversió total de tres milions d'euros, en la fase final s'ha intervingut en la creació i implantació d'un projecte museogràfic de més de cinc anys.

D'aquesta manera, s'ha previst la publicació d'un concurs arquitectònic d'idees per al projecte de cobertura de la part externa que completi el procés de renovació dut a terme.

El tren va permetre la democratització del desplaçament de les persones. El tren que va canviar la vida dels nostres avantpassats fa possibles milers de desplaçaments diaris i, amb vista al futur, es perfila com el mitjà de transport més sostenible, eficient i respectuós amb el medi ambient. Els diferents trens exposats en el Museu ens mostren aquest salt del passat al present i, també, el salt cap al futur que ja s'albira, on el ferrocarril està cridat a continuar jugant un paper clau en la mobilitat quotidiana.